

پاکیزه‌ی شنگال... دښخه‌خې همیشه‌ی کچ و ژنانی ئښځه‌په‌کان ... یاسین برایم

(پاکیزه‌ی شنگال... دښخه‌خې همیشه‌ی کچ و ژنانی ئښځه‌په‌کان)

یاسین برایم _ ښاندر

له خوښنده‌وې هر ژانرکې ئه‌ده‌بی ، پښوېستی به سه‌لیقه‌و تښمان و قووښوونه‌و و دښینه‌وې وښه و کډ و مانا و واتای نښو دښه‌کانه وله هماغاتدا ، کردنه‌وې ده‌رگایه‌کی تره به ئاشنا‌بوون به جوانی و دونیای نښو ده‌قه‌کان. بښمه‌ش خوښهر ، ده‌بت خاوه‌ن دیده‌یه‌کی ښخنه‌یی و ئه‌زموونی بښت و به‌رده‌وام له جیهانی ئه‌ده‌بدا نښک بښت وخه‌ریکی خوښنده‌و و خښښییرکردن و توانه‌و و ښوچوون بښت به نښو دنیا گه‌وره‌کې ئه‌ده‌ب . جا قسه‌کردن له سر هر ژانرکې ئه‌م ئه‌ده‌به ، ده‌یان تیږ و ښبازو قوتا‌بخانه و دید و بښچوونی (کښن و تازه) ، ده‌بښه کلیک و ده‌روازه بښ کردنه‌وې ده‌قه‌کان .

هموو ئه‌مانه به‌ره‌می مرښښن و بښمه‌ش ده‌کرښت ، له‌گښه‌نیگا‌یښکه‌وه و به تښوانین و تښگه‌یشتنی خښمان ، شتښک له‌و جیهانه هښنجنین و ښاو بښچوونی خښمان بخه‌ینه ښوو ، ئښمه‌ش بښ بابه‌تښکی ئه‌وها ، ئاوښک له‌ رووداو و نمونه‌ی نښو ښمانی (پاکیزه‌ی شنگال)(1) ده‌ده‌ینه‌وه . ئازارو خه‌مه‌کانی کچ و ژنانی ئښځه‌په‌کان و ښمانه‌که ، به‌دیده‌یه‌کی مرښښتانه وخه‌مخښرانه ، ئاشنایان بښین و هښگری خه‌م و ئازاره‌کانی ئه‌وان بښین ، بښئه‌وې ئه‌م تاوانه قیزونه‌، له‌ بیر تاکه‌کانی کښمه‌گه به زیندووی بښمښته‌وه و له به‌رچاوان بښت.

ښمانښک ، تږی له‌ کاره‌سات و هاوار و خه‌م و فښمښسکښشتن. خوښناوی له‌ خوښښنی بښتاوانان و ښه‌ش له‌لایه‌ن هښزی تاریکه‌پرست و شمشښر به‌ده‌ست. شه‌ی ناشیرینکردنی هموو جوانیه‌کان و له‌که‌دارکردن وسوکا‌یه‌تیکردن به به‌هایه‌کانی مرښښف. وښرانکردن وسښینه‌وې سومبله ئایینییه‌کان و مزگه‌وت و په‌رستگه‌و که‌نیه‌کان وگښښی پیاو چاکان و ته‌نانه‌ت ته‌قاندنه‌وې گښښی پښغه‌مبه‌ران و ماښی خواش! له‌ لایه‌ن

ئەوانەى خەيان بە نوڭنەرى خودا دەزانن، جا ھەزەك ئەمە كار و كردهوۋى بىت ، دېندەيى و بېھزەيى ئەوانە دەرەخات ، كە چ ھەزەككى ترسناك و پيس و قين لە دېن. دەبينىن سەرجم مافەكانى مەرق ، پەچەوانە جەبەدەكرىت. مافى مندا و ژن و بەساچوان و ئاژەبان و دارو درەختيش لە ژەرخانەى سفر خەى دەدەزەتەو. لە جەبەدەكرىتى فەرمانەكى خودا (بەقسەى ئەوان) ، سەدان فەرمانى خودا پەشەل دەكرىت. مەنەك ، پەه لە وشەى غەمناك و دەرەى خوڭناوى و وەنە و چىڭكى ناخەهژەن.

گەڭەنەوۋى مەژوۋەكى ناشىرىنى ئەم سەدەيە ، كە تەدا نەتەوۋى ژەردەست و ئايىن و مەزھەبەكان و دووچارى چەوسانەوۋە ەگەزپەرستى و سەينەوۋە ولە ناوېردن دەبنەوۋە. تاوانگەڭەك لە پەش چاۋى ھەموو و ئاتان و گەلانى دونيا ئەنجامدەكرىت. تا نەش بە چەندىن شەواز و رەڭگا و ئايدىا و دەستە و ھەزى دەمارگىرو نەتەوۋەپەرست و تەوژمى سياسى و ئايىنى توندەو و بەرگى جەراۋجەر، دەرە ەم مەژوۋە ەش و قىزەوۋەنە دەدەن. كارەساتى شىنگال و ئەزىدەيەكان لەم مەنە رەنگىداۋەتەو . چەندىن لايەن و ەھەندى ئاڭزۇ جىاۋاز لە خە دەگرىت. لە ھەر گەشەنىگايەكەو، بېوانىنە بنىات و داڭشتن و كاڭ و كرىكى بابەتەكانى مەنەكە. قسەو باس و وردىنى قوۋ و شەڭەكرىتى تەروتەسەى دەۋەت. مەنەكە ، مەژوۋ ، سياست ، ئايىن ، كەمەلەيەتى ، دەرووناسى و ئايدىا و فەكرى توندەرەو و نادادى و چەوسانەوۋى مەرق و ژەردەستى و زوڭم و ستەمى ناڭەواۋ دەيان رووداۋ و دياردەى ناشىرىن و تاۋانى بەكەمە و سەير ، لە نەو مەنەكە خەيان نەمايش دەكەن. ھەر ئەم تاۋانانە بوۋە واى لە (سەلىم بەرەكات) (*) ى مەنەسە گەورە كرده ، ئازارو چەوساندەوۋە ئەزىدەيەكان بىكەتە ھەۋەنى مەنەكە و پەشانى جىهان بەدات.

لە مەنەكە (پاكىزەى شىنگال) ، ئاە وخەم و كەژانى سەدان مندا و كەچ و ژنى تەدايە. پاكى و فريشتەيى ئەوانەيە كە ھەزەككى پيس و دېندە و لە بەھاۋ ەوشتى مەرق بوون، دايان دەمان و دەيانكەن بە كويلە. دەنگى خەڭگەرى و بوڭرى و چاۋنەترسى ئەو كەچ و ژنانەيە كە بە (نا)يەكانيان. ملكەچى ەزو داۋاكارى ئەو ھەزە نابنەوۋە (مەرگ) بە شانازىيەوۋە ەدەبەژەرن ، نەك دىلى و ژەردەستى. ئەم مەنەكە ، ژان و ئازارى ژنە دوو گىانەكانە. خەمى منداىى بېلانەو بې سەرپەرشتىارە. دەنگ و ھەناسەى دايكە جەرگ سووتاۋەكانە. فەرمەك و گريانى ژنە مەردكوژ و كچە بە زەر فەرشاۋەكانە. مەنەكە پەه لە

تاوان و چهوسانهوه و خوځن و فرمځسکي مرځفه بځتاوانهکانی دهقهري شنگاله .

بځياردهرکردن

هځزځک ، پيشهځي خوځنځشتن و سووتان و گرتن و کوشتن بځت. بځ ځهمهش ههميشه بځيار بهدهستن و ههرچي بيانوهځت دهځکهن و شهرعييهت بهکارهکانيان ددهن ، تا هځزو ترس له نځو خهځک بځاوبکاتهوه. بځيار و ياسا و فرمانه به پهله و توندهکانيان ، ژيانځي خهځک دهکهنه دهخ. کاتځک دهقهريکي زځر دهکوهځته ژردهستيان و ههموو مرځفهکان بهبځ جياوازي دهگرن و نازاريان ددهن. ځهمي رو گهورهکانيان ځهوها فرمان به چهکدارهکانيان دهکهن. که بهچ شځويهک مامهځه لهگهځ ځهو مرځفانه بکهن ، که له ژيردهستي ځهوان دان. چځن فرماني کوشتن وگرتن و فرځشتنيان ددهن .

" ههر کافرځک لهمانه ، بووه مايهځي زهځزهځ و دهنگهدهنگ بيکوژن، ځهو منداځهي دهگري و کپ نابځتهوه پهلي بگرن و بهديوارهکهيدا بدهن... کچه وشهځکهرهکان له ولايهتي موسځ بندځرن... ځهو منداځانهځي نځرينهځن بيانخهسځنن، تاکو لهسر بځ جاهځځهکان له بهتèmeنهکانيان جيا بکهنهوه و بځ ماځهکانځي خهليفه و موجهيد ځهمري خدا گهوره نهبن، ځهوانه کځيلهځي ځهون، به پځي شهريعهتي ځيسلامي دهسکهوتهکانيان ، ژنه له نځو خځتاندا دابهش بکهن، ځهوانهځي دهمنځننهوه بځ فرځشتن بځ بازارځيان بندځرن...ل262"

به پځي ځهو لځکځکځهر وشارهزاianeځي لهسر (داعش) ځهجاميان داوه ، ځهو زانييارianeځيان پشت ځاستکردځتهوه، يهکځک له ځامانهکانځي داعش ، له ناوبردن و سځينهوهځي يهکجارهکي ځزدييهکان و ځايينهکيان بووه ، بځځهمهش ځهوهځي له دهستان هات کرديان. بهځام خهونهکانيان نهچووه سر.

خهساندن

کرداري خهساندن بځ ځاژهځه نځرينهکانځي وهکو (جوانهگا و گا و کهر و ځهسپ) بهکاردځت به مهبهستي بههځزبووني جهستهو سوود وهرگرتن له کاروباري جووتکردن و بارههځگرتن . ځهگهر ځهمه بځ ځاژهځ نازاربهخش بځت. ځهي بځمرځفچ تاوانځکي گهورهيه ، نځرينهکان بخهسځندرځن و له پياوهتي و شهوهت و وهچهيان بکهن.دهسهځا تدارو شارستانيهت و نهتهوه زلهځزهکان . مځژووځکي هځشيان لهم کاره تځمار کردووه. پاشا و ميرو سوځتان و خهليفه و والي و بازرگان و پارهبهدهست و شمشځربهدهستهکان . له کځشک و تهلار و حرمسهراکانځي(2) خځيان،

سوپا یه کی زځایان له مخه ساوانه هه بووه ، بڼه بهستی تایبه تی ځایان. نه گهر بڼه سهرده می کڼلایه تی نه مه ځه وای بڼت ، هه رچه نده ځه واش نییه. که چی له سهرده می ئښتادا ، نه مه تاوان ځکه لځځ شپو وونیان بڼه نییه ، به بڼه هیچ هڅ کار ځکه مه ځکه مندا ، بخه سه ندر ځن. له ځه مانه ، دیمه نی به ځکه مه ځه ساندنی تځدایه ، بڼه نه وهی تا مردن ، دیل و ره زیلی دهستی نه وان بن!

" ... نه و مندا ځانه ی نځرینه ن بیانخه سځنن، تا کو له سهر بڼه نه مری خودا گه وره نه بن، نه وانه کڼلایه ئښه ون... ل 262"

خه ته نه کردن

کار ځکی سووک و قیزه وهن ، که مر ځق له باسکردندا شهرم ده کات، که چی نه وان پاکیه تی ئا فرهت له و سونه تکرده ده بینه وه. ده ستر ځژی بکه نه سهرکچان و ژنان و خه ته نه کردنیان به کار ځکی پیر ځز بزائن ، وهک جیهاد سه یربکه ن. نه وانه ی له سهر بڼین رزگاریان بووه و نځره ی بڼی ینیان دځته سهر! . ئایا نه مه کاری پیاو وکه سانی ئایینییه ، ده ست و په نجه ی لځ هه ځده کهن و روو ده کهنه نځو گه ځایان. ده بڼه نه و چه ځ به ده ستانه ، پرسپاریان له ځایان کردووه ، ئاخ ځ دایک و ځشک و کچی ځایان خه ته نه کراوه و ځایان خه ته نه ی ده کهن؟ یا جورئت و ئازایه تیان تځدایه ، دهرپڼ له خوشک و دایکی ځایان بڼه نه خوارو خه ته نه یان بکه ن؟! نه ی خه ته نه کردن و کوشتنی شه هوهت و حزی نه مه هه موو کچ و ژنانه له پڼناوچی!! ځ نه وان به ځوکه رو پڼځدراوی نه وان نین ، تا نه مه کاره بکه ن. لځره شدا باس و گڼڼانه وهی نه وانه ده خه ینه روو ، که هه موو مر ځقایه تی شهرمه زار ده کات.

" له خه ته نه کردنی دوو مانگ له مه و بهری ، هه ربه ته نیا نه و خه ته نه نه کرا، گه لځ ژنی لاد ځی دیلی دیکه شیان له گه ځ نه و دا خه ته نه کرد... ل 258"

" تځ ئځزدییه کی قه حبه ی کافری... بڼیار دراوه خه ته نه ت بکه ین، نه و پنتکه زیاده یه ت بڼن. سوپاسی خودا بکه که ناتسووتځنین و هه ځتناواسین. ل 266"

" به سه زمانه ... باسی بڼکردم چڼ به زځر لاقه کراوه له لایه ن نه میر ځکی شیشانییه وه... دوا جار هه لاتبوو، به ځام گرتیان و بردیانه وه... به زځر و به شځوه یه کی سهره تایي و دځندانه خه ته نه یان کردبوو... ل 196"

لاقه کردن و سوکایه تی پڼکردن پیشه ی هه میشه یان ، بڼوانه نه و کیژو ژنانه ، لاقه ده که یت و خه ته نه ی ده که یت و وهک قه حبه سه یری ده که یت دواتر وشه ی کافربوونی ده ده یه پا . نه و جا سوپاسی نه وان بکه یت که

(نه يا نسووتا ندووه و هه-ياننه واسيووه). ئايا ئهم سوکايه تيبه ، گه وره ترين کوشتن نيبه ، چ و کهسايه تي ب هه تا هه تايه پارچه پارچه ده که يت! به چ سوکايه تيب و به شه ویش ، چيان به قورباني ناو گه-يان ده کهن . به کافرو قه چپه ناويان ده بهن ! له لايه کی تریش پشبرک ده کهن له سهر کچ و ژنه کان له چيان ماره ده کهن و که ترده بن و دهيفر-شنه وه به هاو-يه کی چيان و هه و ب به دهسته-ناني يه که کی ترده دهن. له وانه يه جوانترين پناسه ب هوش و کار و کرده وي ئه وه دهسته يه ، ههر ئه وه ب ت ئافره ت که بهم شويه باسي ده کات.

" لهم دونيا يه دا له کوشتن و گان و گولله و پاره وسامان به ولاوه ، هيچی دیکه نازان ت... ل186 "

سووکايه تيب و مردني هه ميشه يي

کچ و ژناني ئيزديي به وه ناسراون ، خاوهن هوشتي بهرز و داو-نپاکی و بو-ري و استگن. پابه ندي ئاييني چيان و له ياساو سايه کاني چيان لاندان و پگهو به هاو کهسايه تيب چيان هه يه. ئه مانه به ئاساني ئاييني چيان ناگن ، تووشي کوشتن و هه-واسين ده بن ، يان به ز-ري ئايينه که يان پده گن و سووکايه تيبان پده کهن. له وانه يه ديمه ني ئه وه ههرزه کارو کيژ ه ئيزديان ، ئه وه نده ئازار ه ن و خمه-نهر ب ت ، ههر له چيزي دوايي بچ ت ، کات نا يانه و ت ئايينه که يان بگن ، له بهرچاوي خه-ك (نوبازا) ، به ووتی دارکاري ده کړن و پرچيان ده تراشن و هه تکیان ده کهن. به-ام ئه وان سوورن له سهر ئايينه پير-زه که ی چيان و بهرگه ی هه موو سووکايه تيبکيش ده گرن. ئهم رووداوه ، ههر له رووداوه کاني که مه-کوژي جووه کان ده چ ت که زمان ناتوان ت بگ-رته وه و چاو تواناي بينين نيبه ، چونکه ئه وه نده قيزه وه نه.

" ئ ت مبه له که له له ناوه-استي بازاه که اوهستا و چوار چه کداری له دابه زين، له پشتی پیکا به که شهش کيژ-هي ووتو قووت ، ته مه نيان نزیکي يه که ، ههرده-ي چمکن و له يه-ه حمه وه ده رچوون. له شهرم و ئا ب-ووي چياندا ههر ئه وه نيبه بتو-نه وه... هه موو به يه-ك زنجير به ستر اونه ته وه... ل35 "

" روخسار ئاوه-يینه که چوه ناو پیکا به که وه ، يه که يه که دهستی له سمتيان ده دا ، وه-ك گراني هه-سه نگ-ن ، به ش-وه يه کی شهرمه زارانه و ب-ئا ب-وانه ئه وه ی ده کرد ، بزه ی سهرکه وتنی ده خسته سهر ل-وي ، به وه شه وه نه وه ستا نووکی داره که ی به ک-می يه-ك له کهه کاندای کرد... ل41 "

" که قامچیه که یان بهرزده کرده وه ، شو نه که ی گورج خو نی ل ده چ را ، که قامچیه که یان داده ه نایه وه ، پریشی خو نی جهسته یان به ملاوبه ولادا ده پرژا ، س یه م کچی یزی یه کم سهری لاربوو وه و له هاوارکردن که وت ، پستی بوو بووه نه خشه یه ک له خو ن وله ناو گه یشیه وه میز به ان وقاچیا هاته خواره وه . ل42"

بو ری کیژ و ژنان هه میسه سوورن له سهر ئایینی خ یان ، ده زانن له لایهن ئایین کی تر ئه م سوکایه تییه یان پ ده کر ت. ئه وان خ اگرن ، له بهرده م راسپارده و ب یارو یاساکانی ئه وان (نا) ده ن. به م ئه وان ب تاوانن له بهرده م ه ن کی وا ، که دیلی دهستی ئه وان و ئه وانیش د خی ناکهن له ل دان و نازار و کوشتن و ملکه چکردنیان به ز ره م ی . . که چی ئه وان مردنیان پ خ شتره ، به سهر بهرزی و شک یی ده زانن ، نه ک مل ب داواکارییه سه پ ندر اوه کانی ئه وان دابدهن . . ب ئه مه ش نمونه ی نازایه تی و ه ه و استجوانی ئه وان ده بیندر ت. مهرگ ه ده بژرن ، نه ک ژینی ژ دهستی و چهوسا ندنه وه .

" له شهرمی نامووسی خ مدا خه ریکه ده مرم ، ه یچم ناو ت له مردن به ولاره . . به ناوی دینه وه به قه حبه بووم . . هه موو ژ ژ ک جاش ک به ناوی دینه وه لاقه م ده کات . . هه رچی پاکی و خا و نی له جهسته مدا هه بوو هه موویان مژی و پ یان کردووم له ژار . . ل309"

بو ری ئه و کیژیانه زرن ، نایه نه و ت به ز ر وه ک دهسکه وتی شه و له لایهن ئه و ه ه زه دهستدر ژیان بکر ته سهر ، یان له ر گای ماره کردن کی ناچاری و بچه باوهشی دوژمنه کانیان ، نه خاسمه که سان ک پیر و گه وره ی وه ک باوکیان ب ت رکردنی چهزو ئاره زوویان بهرده بنه گیانی ئه م کچ و ژنه دیل و داماوانه . نمونه ی وه ها زرن ، له م ن مانه په نجه ب ئه و کیژ ه یه ده به ین ، که گونده که یان تووشی سهر ب ین و ک شتارگه ی مه زن ها تووه ،

" کچ کی تازه هه چووی دانیشوو ی گوندی (کوجو) خ ی کوشت ، که زانیی وه کو دهسکه وتی شه ب به ئه میر کیان به خشیوه . . نازایانه خ ی خنکا ند . . ل339" (**)

رووداو هه سهره کان

رووداو و هه وای سهر له سهر کار و کرده وه کانیان گو مان ل بووه ، یان له گرته ی (فیدی و ئینته رن ت) ، هه وای پ ش ک و جه رگب مان پ ش چاو ها تووه . له م ن مانه ش ، شتی وا ز ره ، کات ک که س ک ، کار ک ئه نجامده دات که به د ی ئه وان نییه ، تووشی سزای توند ده ب ته وه ، کار ک پ ش ها تنی ئه وان ئاسایی بووه ، ه یچ شهرم و تاوان و ناشیرین نه بووه . به م ئه وان کاری وا نیشانی بکه ری کاره کان

ده‌دهن ، زږ قیزه‌وه‌نتره.. منا ځک له سهر گډرانی عهره‌بی و پانتځا
و جگهره و مهی و نوځنه‌کردن.. به قامچی و دار وپهت ، دځزه‌خی
بډروست ده‌کهن...

“گه‌نجځ به هځی تاوانی جگهره‌کځشانه‌وه له یه‌کځ له چایخانه‌کان پځستی
به‌دهم قامچیه‌وه داده‌ماږځ ، دوو ځیشداریش ههریه‌که و سهرځکی
په‌ته‌که‌یان گرتووه ، داره‌کesh بځ شکاندنی قاجی گه‌نجځکی دیکه‌یه ،
چونکی تاوانځکی گه‌وره‌ی کردووه و پانتځځی جینزی له پځدا بووه...
هه‌ینی ځا بردوو ژنځکیان هه‌واسی، چونکی ملکه‌چی مځرده مجاهیده‌که‌ی
نه‌بووه. ... ل66”

له‌سهر مه‌یخواردنه‌وه‌ش ، به نه‌عل و پځځاو له مه‌یخځران ده‌دهن ،
گوايه فهرمووده‌ی پځغه‌مبه‌ری له سهر جځبه‌جځده‌کهن.
” څمه مه‌یخځره ، نه‌فره‌تی خودای لځ بځت و شهرمه‌زاری بکات... به
نه‌عل و لقی دارخورما له مه‌یخځران بده‌ین... ل69”

ده‌ستدرځژیکردنه سهر ژنان

ههر شوځنځک له لایهن څه‌و هځزه داگیرکرا بځت و ده‌ستیان
به‌سهر داگرتبځت ، څه‌گر بځ کاتژمځرځکیش بځت ، کاره‌سات و تاوانی
خوځناویان څه‌نجام داوه ، کوشتن و ځه‌فاندن کاری سهره‌کیان بووه ،
کچ و څا فره‌ته به شووه‌کان وبگره پیره‌کانیش، وه‌ک ده‌سکه‌وت و خه‌ځات و
پاداځتی سهرکه‌وتنیان ځه‌پځش ځځیان داون . ده‌ستدرځژیان کردونه‌ته
سهریان و لاقه‌یان کردوون. ته‌نانه‌ت به‌زځری و زځرداری له به‌رچاوی
ځځزان و باوک و براکانیان یان دایکیان! ده‌ستیان بځ بردوون و
جه‌سته‌ی پاکیان پځ ژهر وپیسایی وشه‌هوه‌تی بځگه‌نی ځځیان کردووه...
کچانیان به دیاری بځ گه‌وره‌کانیان بردوون و څه‌وانیش وه‌ک گورگی
هار، چځنځکیان له جه‌سته‌ی ناسکیان گیرکردووه .

زځریشیان له به‌رچاویان هاوسهره‌کانیان کوشتوون و سهریان بځیوون.
یان له‌دایکیان جیاکردونه‌ته‌وه و بځ کرین و فرځشتن و بازرگانی
پځکردن ره‌وانه‌ی شوځنی تایبه‌ت به ځځیان کردوون. بځڅمه‌کچ و ژنانی
ځیزدی و مه‌سیحی به بیانوی څایینی جیاواز و کافر بوونیان ههرچی
خوا پځی ناخځشه ، له به‌رامبه‌ریان څه‌نجامی ده‌دهن.. چیرځکی څه‌و
ده‌ستدرځژیانه څه‌وه‌نده زځرن ، هه‌موو کځځان و گه‌ه‌ک و گوند و شار و
ځځردوگایه‌ک ، چیرځکگه‌لی وا ، سه‌یرو قیزه‌وه‌ن و سووک و ویردانه‌ه‌ژځن
و توقینیان تځدا څه‌نجامدراوه.. مرځف له بیستن و بینین و گځځانه‌وه
، شهرمه‌زار ده‌بځت.. مځژوځکی هځش و تاریک و خوځناوی و پځکاره‌سات
که تځدا ژنان قوربانی گه‌وره‌ن! له‌سهر زاری څه‌و ژنه دځزه‌خدیوانه ،
څه‌وها باسی تاوانه‌کان ده‌کهن...

“خه ڪڪي زريان ڪوشت ، به به هه ، دستدر ٿيان ڪڇ و ڪچ هڪان و ڙنه به شوو هڪان. ل25”

” له پش چاوي باوڪ و برايان هوه دستدر ٿيان ڪڇ ته سهر ڪچه ڪان، نه مه له سهره تاي داگير ڪڍنه ڪه دا ووي دا ، ئيسلامي درنده نازانين له ڪام بيا بانهوه پهيدا بوون... ل58”

” ز به ئاساني هاوسهره ڪه ميان ڪوشت، له بهر نهوهي دووگيان بووم و مانگي ڇم بوو، وازيان ل هنام... ل74”

” هاوسهره ڪه ميان سهر بئي، به بهر چاومهوه، وه ڪو بهرخ سهريان له لهشي جيا ڪڍهوه... ل76”

بازرگاني ڪڍن به ڪچ و ڙنان

يه ڪڪ له ههره ناشيرينه ڪاني نهوه هه ڙه تاريخه رسته ، بازرگاني ڪڍن به ڪچ و ڙنان و فرشتنيان به دڻست و لايه نگر و ڪرياره ڪاني ڇيان. به نه مهش بازار ڪي گهوره يان به ڇيان دروست ڪڍ و ڪهوتنه مامه له ڪڍن به جهستهي ڙنان و فرشتنيان به نرخ ڪي ههرزان. نه مهش جڙ ڪه له سوڪا يه تيي ڪڍن به مرڻف . نه مه نهوه ڪاره ڪرين و فرشتني ديل و ڪه نيزه ڪان له چير ڪه ڪاني (هزارو يه ڪه شوه) (***) ده بينن ڪه چه ندين سهده نه م بازرگاني ڪڍن نه رووي داوه. به نام به سهرده مي نه ستا و له لايه نه نهوه هه ڙهوه نهوه پهری سوڪا يه تيي ڪڍن به پير ڙيه ڪاني مرڻف و ئايين ونه ته وه ڪان ده ڪڍت... هه شتاش ڙماره يه ڪي زڙري نهوه ڙن و ڪيڙ ڪانه بهم شوه يه به سهر و شوڻ ڪراون و چاره نووسيان نادياره. هه نڍ ڪي تريش نهوه نده ده ستاو ده ستيان پڪراوه لهو شار به شار ڪي تر گواستراوه ته وه ، وه ڪه ده سڪهوتي شه مامه هي پوه ڪراوه... نهوه هه ڙهه له پناو خودا ده جهنگت ، ديوي ڪي تري بازرگاني ڪڍن و پهيدا ڪڍن پارهو سامان وماهه. ههرچي هه زيان ڪڍووه و ويستوويانه به ده سڪهوتي خهون و ههزو سامانه ڪانيان.

به ماندو بوون به ناوي مجاهيد و نه مير و خهليفه به ڇيان دهسته بهر ڪڍووه. به نه مهش هه ميسه بهدوي ڪچ و ڙناني جوان وناسڪ گه ڪاون و له دهوري ڇيان ڪڍ ڪڍو نه ته وه. يان له نهوه ڇيان وه ڪي ديار و به خشيش ده ستاو ده ستيان پوه ڪڍوون. يان له ره گاي ده لاله ڪانيانه وه به پاره يه ڪي ڪم ههرزان فرشت ڪراوون.

”هه موو ڙنه نه ڙدييه ڪان ، ڪه نيزه ديلن . ز به يان له موسا و هه قه و هه لب و هه لوجه فرشتان... ههر داعش ڪ بهشي ڇي له ڙنه ڪه نيزه ديله ڪاندا هه يه، ده توانت بيان نه ڀي ته وه له گه ڇيدا ، ده شتوان بيان فرشت ته وه به هه ڪه سڪ بيهوت ، تا شت پارهي ده سڪهوت... ل54”

” ژن و کچه دیله‌کان ده‌فران، یان به‌سەر مو‌ج‌ه‌ی‌ده‌کاندا وه‌کو دیاری دابه‌شیان ده‌که‌ن، ... ل152 ”
خیانه‌ت

کاره‌ساته‌که ، هەر ئه‌وه نییه ده‌قەرک ، ده‌که‌و‌ته‌ ده‌ستی ه‌زانکی ب‌گانه‌ و‌د‌نده. ئه‌وی له‌ خه‌یا‌ی‌ خه‌که‌که به‌ ئاسانی باوه‌ناکر‌ت و ناچ‌ته‌ م‌شکیان ، چ‌ن ئه‌وها به‌ سانه‌ی و به‌و ش‌وه به‌رفراوانه هه‌موویان وه‌ک مه‌ک بدر‌نه‌ ده‌ستی ئه‌م گه‌له‌گورگانه. پشت له‌ خاک و خه‌که‌که بکر‌ت و به‌رگرییه‌کی ئه‌وها نه‌کر‌ت که‌ شانازی پ‌وه بکه‌ن. ئه‌مه‌ش به‌ ج‌رک له‌ فر‌شتن و بازرگانیکردن به‌ پیر‌زیه‌کانیان ده‌زانن. هه‌مووان پشتی ت‌ده‌که‌ن . ئه‌م ک‌مه‌کوژییه‌ دووباره ده‌ب‌ته‌وه، که‌ له‌ لایه‌ن ده‌سه‌لات و نه‌ته‌وه و ه‌زان و ده‌مارگیری ئایینی له‌ ا‌بردوو به‌رامبه‌ر به‌ ئ‌زدییه‌کان ئه‌نجامدراوه. ب‌یه ئه‌م ه‌خنه‌یه به‌ ئاشکرا له‌ ده‌می که‌سایه‌تییه‌کانی ن‌و ر‌مانه‌که ده‌بیستر‌ت ، که‌ ئه‌مه به‌ خیانه‌ت و فر‌شتن به‌ ه‌زانکی د‌نده له‌ قه‌مه‌می ده‌ده‌ن.

” سه‌گه‌کانی حکومه‌ت و ده‌سه‌لات و حزبه‌کان به‌ ته‌نیا ج‌یا‌نه‌شتین... (57) ”

ته‌نانه‌ت پرسیاره‌که ئاراسته‌ی ه‌زیه‌ کوردییه‌کان و پ‌شمه‌رگه‌ش ده‌کر‌ته‌وه که‌ به‌و ش‌وهیه نه‌بووه شایه‌نی باسکردن ب‌ت . چونکه ده‌قەر‌کی به‌رفراوان ئه‌وها بدر‌ته‌ ئه‌و ه‌زیه‌ که‌ به‌رگریکردن و شه‌کردن وه‌ک پ‌ویست نه‌بووه.

”هه‌موویان ئ‌مه‌یان خه‌ه‌تاند...حکومه‌ت فر‌شتینی ، پ‌شمه‌رگه‌ش ئ‌مه‌ی فر‌شت...من هه‌موو که‌سوکاره‌که‌م له‌ ده‌ست دا و که‌سیان نه‌مان... ل229 ”
جا خودی کاره‌ساته‌که ئه‌وه‌نده مه‌زنه ، م‌ژووی مر‌قا‌یه‌تی شه‌رمه‌زار ده‌ب‌ت . که‌ ب‌چی ئه‌مه به‌ ئاسانی و‌ویدا. ب‌ئه‌مه‌ش پرسیارگه‌ل‌ک ، رووبه‌رووی ئه‌وانه ده‌ب‌ته‌وه . که‌ که‌مه‌ترخه‌م بوون له‌م کاره‌ساته گه‌وره و جیهانه‌ژنه. که‌ ت‌دا مر‌قا‌هه‌ست به‌ شه‌رمه‌زاری ده‌کات. چونکه ئ‌زدییه‌کان زه‌ره‌مه‌ندی یه‌که‌م بوون و خاک و ئایین و بنه‌ما‌ه‌و خ‌زانه‌کانیان، بوونه قوربانی ئه‌و شه‌ه‌ نه‌گبه‌تییه، که‌ ئه‌وان ب‌تاوان وه‌هرچی تاوانی ناشیرینه‌و نه‌خوازراوه به‌رامبه‌ریان ده‌کر‌ت. برین‌که سا‌ا‌ژبوونی نییه له‌ م‌ژووی ئ‌زدییه‌کان.

” له‌ هه‌رما‌یکی ئ‌زدیدا، کوژراو‌ک و ده‌ربه‌ده‌ر‌ک و ونبوویه‌ک و دی‌ک هه‌یه... ل75 ”

له‌ ئه‌نجامی خو‌ندنه‌وه‌ی ئه‌م م‌انه ، مر‌قا‌هه‌ست به‌ گه‌وره‌ترین ک‌ژان ده‌کات. چه‌وسانه‌وه‌و زو‌م و سته‌می و ده‌ستدر‌ژی و س‌ینه‌وه‌ی

ناسنامه‌ی نه‌ته‌وه‌و ئایینی و مه‌زه‌به‌ی . بـه‌ها‌کردنی مرـقـف به
 بـگـوـدان به ته‌مه‌ن و هـگـز و شکاندنی شک و پیرـزیه‌کانیان.
 رووداو و کاره‌ساتی جه‌رگب و ترسناک ، که تـدا کـمه‌کوژیـه‌ک نیشانی
 جیهان ده‌دات ، دادگایه‌کان له ئاستیدا شه‌رمه‌زارده‌بن و مافه‌کانی
 مرـقـیش له‌م باره‌یه‌وه ته‌نها ده‌بنه‌ قسه‌و برگه‌ و رسته‌ی سوای نـو
 به‌یاننامه‌و مانـشـتی ئـزنامه‌و تیقییه‌کان. ئه‌م ئـمانه‌کـی به‌گه‌و
 رووداو و مه‌رگ و ئازاری بـکـتـایـی ده‌قه‌ری ئـزـدییه‌کانه ، ئاوـنـه‌یه‌کی
 ئاستی ئه‌و مـژـوه‌یه ، که کچ و ژنان ، له دـزه‌خی هه‌میشه‌یدا ،
 ده‌نگی ئازارو هاواری بـتاوانیان دـتـ. برینـکی قوـوـه‌و ساـئـژ ناـبـت
 وخوـئـنی لـ ده‌چـئـت . ئازاره‌کانی ئه‌م ئـمانه‌ش ، نه‌هه‌ر
 به‌نووسینـکی بچووک ، به‌کو ده‌یان فیلم ناتوانـت مشتـک له
 خه‌روارـکی رووداو‌ه‌کان بخه‌نه .وو.

سه‌رچاوه‌ و په‌اوـز :

1. پاکیزه‌ی شنگال، وارید به‌در السالم، وه‌رگـئـانی : ئه‌حمه‌د محه‌مه‌د
 ئیسماعیل، 2018 ، سلیمانی. چاپ و په‌خشی سه‌رده‌م .
 * ئـمانـی (سه‌لیم به‌ره‌کات) به‌ ناوی (سبایا شنگال)ه‌.
2. ئافره‌ت له‌ودیو په‌رده‌ی حه‌ره‌مه‌س‌ه‌راکانه‌وه ، حه‌سه‌ن ئازاد، و: وریا
 قانیع ، چاپی یه‌که‌م ، 2007، هه‌ولـر.
- ** . کـجـ : گوندـکی ئیزیدی نشینه‌و (23) کیلـمه‌تر له‌ ئـژئاوای
 شنگاله‌. (داعش) ژماره‌یه‌کی زـری خه‌کی ئه‌و گونده‌ی کـمه‌کوژکرد و
 ژماره‌یه‌کیش به‌ دیل گرتن و ما و موـکـیشان به‌ تاـان بردن. بـ
 زانیاری زیاتر له‌ سه‌ر گوندی (کـجـ) و رووداو‌ه‌که‌ بـوانه : کتـبی
 (جینـسایدی ئـزـدییه‌کان ... کـجـ)، داود مراد خه‌تاری ، وه‌رگـئـان و
 ئاماده‌کردن : ته‌ها سلـمان ، چاپی یه‌که‌م ، 2015.
- * * * هه‌زار و یه‌ک شه‌وه ، له‌ لایه‌ن (جه‌وه‌هر مه‌حمود داراغا)
 وه‌گـراوه‌ بـ کوردی وله‌ ناوه‌ندی هونه‌ری و ئـشـبیری ئه‌ندـشه‌، به
 چواربه‌رگ، چاپ کراوه‌. چه‌ندین سه‌ده‌یه‌ ئه‌م چـئـکانه‌ ده‌گـردـرـنه‌وه‌و
 به‌شی زـری چـرـکه‌کانیش باس له‌ بوونی کرین و فرـشتـنی ژماره‌یه‌کی
 زـری که‌نیزه‌و خزمه‌تکاروکیله‌ کراون

تـبـینی : له‌ هه‌فته‌نامه‌ی (ریگای کوردستان) ، ژ (1143) به‌شی یه‌که‌م
 ، ژ (1144) به‌شی دووه‌م ، بـاوکراوه‌ته‌وه‌.